

РЕЦЕНЗІЯ
на дисертацію Чжан Яоюй
«Формування професійного іміджу майбутніх фахівців хорového диригування в процесі фахової підготовки», подану на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

В сучасних умовах розвитку мистецької освіти особливого значення набуває підготовка конкурентоспроможних, творчо активних і професійно мобільних фахівців хорového диригування. Від майбутнього диригента вимагається не лише високий рівень музично-теоретичних знань і практичних умінь, а й здатність ефективно презентувати себе у професійному середовищі, здійснювати комунікацію з колективом, аудиторією та представниками культурно-мистецької сфери. У зв'язку з цим формування професійного іміджу майбутніх фахівців хорového диригування стає важливою складовою їхньої фахової підготовки, оскільки сприяє успішній самореалізації, професійному становленню та підвищенню авторитету професії в суспільстві.

Актуальність дослідження зумовлена також необхідністю вдосконалення змісту та методів професійної підготовки здобувачів мистецької освіти відповідно до сучасних вимог ринку праці та соціокультурних викликів. Професійний імідж диригента формується під впливом комплексу особистісних, комунікативних, виконавських і лідерських якостей, розвиток яких потребує цілеспрямованого педагогічного супроводу в освітньому процесі. Водночас проблема формування професійного іміджу майбутніх фахівців хорového диригування ще не отримала достатнього висвітлення в наукових дослідженнях, що зумовлює потребу в теоретичному обґрунтуванні та пошуку ефективних шляхів її розв'язання в процесі фахової підготовки.

Отже, тема дисертаційної роботи Чжан Яоюй «Формування професійного іміджу майбутніх фахівців хорového диригування в процесі фахової підготовки» відповідає пріоритетним напрямкам розвитку вищої освіти України, концептуальним засадам музично-мистецької освіти, а також пов'язана з науковими дослідженнями у галузі професійної підготовки майбутніх фахівців в умовах освітнього середовища.

Дисертацію виконано згідно з темою науково-дослідної досліджень кафедри педагогіки Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» у межах теми «Якість сучасної освіти: теорія, моніторинг, технології» (державний реєстраційний номер 0117U002854). Тему затверджено Вченою радою Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (протокол №11 від 31 травня 2024 р.).

Наукові положення, результати та висновки, представлені у дисертації Чжан Яоюй, характеризуються належним рівнем теоретичного обґрунтування та наукової аргументованості. Ґрунтовність проведеного дослідження підтверджується опрацюванням значного масиву наукових джерел, що

засвідчую високий рівень наукової підготовки дисертанта, широку обізнаність із сучасними тенденціями розвитку педагогічної науки та впевнене володіння проблематикою дослідження.

У процесі побудови логіки наукового пошуку автором визначено та структуровано основні складові наукового апарату роботи: мету, завдання, об'єкт, предмет, а також обґрунтовано вибір методів дослідження й організацію педагогічного експерименту. Усі компоненти наукової розвідки перебувають у логічній взаємозумовленості, а обрана структура роботи послідовно відображає етапи реалізації поставлених завдань і досягнення мети дослідження.

У першому розділі дисертації визначено теоретичні основи формування професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування в процесі фахової підготовки, зокрема проаналізовано тлумачення ключових понять «імідж», «професійний імідж», «індивідуально-професійний імідж». Заслугує на увагу авторське трактування ключового поняття дослідження «професійний імідж майбутніх фахівців хорового диригування», яке було визначено як спеціально спроектований позитивний образ себе Я-професійний, що охоплює сукупність професійних знань, диригентсько-виконавських і педагогічних умінь, ціннісних орієнтацій, комунікативних якостей та зовнішньо-поведінкових характеристик, які забезпечують позитивний образ майбутнього фахівця хорового диригування та його ефективну професійну самореалізацію в галузі музичного мистецтва.

Запропоновано структуру професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування, що полягає в єдності ціннісно-пізнавального, зовнішньо-поведінкового та соціально-рефлексивного компонентів. Було здійснено діагностику реального стану сформованості професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування.

У другому розділі дисертаційної роботи обґрунтовано педагогічні умови формування професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування в професії фахової підготовки такі, як: стимулювання професійно-ціннісного мотивації в майбутніх фахівців хорового диригування щодо створення індивідуально-професійного іміджу в процесі арт-комунікації; спрямування фахової підготовки майбутніх фахівців хорового диригування на опанування науково-теоретичних знань і практичних умінь зі створення власного професійного іміджу на підґрунті образу Я-концепції; оволодіння майбутніми фахівцями хорового диригування навичками soft skills в процесі формування професійного іміджу засобами інноваційних технологій; упровадження дисципліни за вільним вибором студентів «Професійний імідж фахівців хорового диригування», що спрямовано на оволодіння знаннями, уміннями й навичками, необхідними для створення індивідуального професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування.

У цьому розділі висвітлено перебіг експериментальної перевірки ефективності обґрунтованих педагогічних умов формування професійного

іміджу майбутніх фахівців хорового диригування, для чого було проведено педагогічний експеримент, який складався із констатувального (визначено мету, завдання, методик експериментально-дослідної роботи; визначено основні підходи та логіку педагогічних вимірювань, здійснено вихідний аналіз рівня сформованості професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування), формувального (аналіз особливостей формування основних компонентів професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування в контексті впровадження педагогічних умов) та контрольньо-узагальнюючого етапів (здійснено зіставлення результатів сформованості професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування).

Для вивчення досліджуваного педагогічного явища на початку експериментальної роботи визначено критерії: ціннісно-особистісний (з показниками: іміжева спрямованість особистості та іміжеві можливості особистості); когнітивно-пізнавальний (з показниками: теоретико-практична підготовка; особистісно-проектна готовність формування професійного іміджу); вербально-поведінковий (з показниками: оригінальність; комунікативно-поведінкова індивідуальність). Схарактеризовано рівні сформованості досліджуваного феномену (індивідуальний, продуктивний, репродуктивний). Емпірично перевірено ефективність педагогічних умов формування професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування, зокрема відсутність статистично достовірної розбіжності середніх значень показників усіх компонентів професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування контрольної групи до експерименту та після нього; наявність статистично достовірної переваги високих значень показників усіх компонентів професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування експериментальної груп після експерименту.

До практичних результатів роботи належить упровадження в обов'язкові освітні компоненти, тренінгових вправ щодо формування індивідуального професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування такі, як «Я і моя ідентичність», «Призми ідентичностей», «Дві правди й одна брехня»; практичні інтерактивні завдання для майбутніх фахівців хорового диригування; інноваційні технології. Автором було розроблено та впроваджено дисципліну за вільним вибором студентів «Професійний імідж фахівців хорового диригування», який вмщував два модулі теоретичного та практичного спрямування, в межах якої було залучено здобувачів освіти спеціальності «Музичне мистецтво».

Ознайомлення зі змістом дисертації та науковими публікаціями Чжан Яоюй дає підстави стверджувати, що поставленої мети дослідження досягнуто, а визначені завдання повною мірою реалізовано. Основні положення та висновки роботи характеризуються теоретичною обґрунтованістю, практичною спрямованістю та науковою новизною.

В цілому дисертаційна робота вирізняється послідовністю авторського викладу, логічністю побудови, цілісністю структури та належним рівнем аналітичного опрацювання досліджуваної проблематики.

Основні результати та висновки дослідження можуть бути використані для вдосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців з інформаційних технологій, оновлення змісту освітніх компонентів, організації командної проєктної діяльності здобувачів освіти, а також у системі підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти.

Результати дослідження висвітлено в 10 публікаціях, серед яких: 4 статтях у наукових фахових виданнях України (з них – 1 у співавторстві), у 6 збірниках апробаційного характеру.

Позитивної оцінки заслуговують ґрунтовність наукових узагальнень, чіткість формулювань і змістова насиченість висновків, зроблених дисертантом. Представлена дисертаційна робота є цілісним, завершеним і самостійним науковим дослідженням, що має вагоме значення для розвитку педагогічної науки та практики професійної підготовки майбутніх фахівців хорового диригування.

У цілому, позитивно оцінюючи наукове і практичне значення отриманих дисертантом результатів, вважаємо доцільним висловити певні побажання і зауваження:

1. У роботі достатньо широко представлено теоретичний аналіз професійного іміджу, однак значна частина першого розділу присвячена загальним питанням формування іміджу, тоді як безпосередньо специфіка професійної підготовки майбутніх фахівців хорового диригування розкривається менш ґрунтовно. У зв'язку з цим доцільним було б посилити прикладний аспект дослідження саме щодо особливостей професійної підготовки майбутніх фахівців хорового диригування.

2. В дисертації у підрозділі 2.2. особливу увагу було зосереджено на характеристиці педагогічних форм і методів, спрямованих на формування професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування. Водночас окремі аспекти їх практичного впровадження справді були представлені узагальнено, без достатнього співвіднесення з конкретними освітніми компонентами. Більш чітке відображення взаємозв'язку між запропонованими формами, методами та конкретними освітніми компонентами сприяло б підвищенню наукової та практичної цінності представлених результатів і може бути враховане в подальших наукових розробках.

3. Аналізуючи експериментальну частину дослідження, слід зазначити, що авторка недостатньо чітко розмежовує етапи педагогічного експерименту в часовому вимірі. У роботі подано характеристику констатувального, формувального та контрольно-узагальнюючого етапів, однак відсутня конкретизація термінів їх проведення, що дещо ускладнює цілісне сприйняття логіки експериментальної роботи.

4. Практичне значення дослідження загалом є переконливим, однак окремі заявлені елементи впровадження подані переважно на описовому рівні

без достатньої деталізації механізмів їх функціонування, результативності та критеріїв ефективності впровадження.

5. У дисертації наявні окремі стилістичні, технічні та редакційні неточності.

Зазначені побажання й зауваження не знижують теоретичної і практичної цінності проведеного дослідження, яке є цілісним, має наукову новизну та практичне значення.

Дисертаційна робота Чжан Яоюй є самостійною завершеною науковою працею, яка за змістом, рівнем новизни й практичним значенням одержаних результатів відповідає вимогам наказу МОН України від 12.01.2017 р. №40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та постанови Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

РЕЦЕНЗЕНТ

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки
ДЗ «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»

В. ШВирка

Вікторія ШВИРКА

Підпис	<i>В. Швирки</i>
Засвідчую	
Начальник відділу кадрів	<i>Вікторія Швирка</i>
ДЗ "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"	

